

TUVET/#PARASKOULU - OSAHANKKEEN LOPPURA-
PORTTI MONIAMMATILLISEN OPPILASHUOLTOTYÖN
TOIMINTAMALLIN KEHITTÄMISESTÄ JA KÄYTÖSTÄ
MARRASKUU 2020

Aino Äikäs, KT, yliopistonlehtori & Riina Kovanen, KK, tutkimusavustaja
ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO, KASVATUSTIETEIDEN JA PSYKOLOGIAN OSASTO, ERITYISPEDAGOGIIKA

1 Johdanto

Tämä raportti sisältää kuvauksen TUVET/#Paraskoulu -osahankkeen (2019-2020) aikana tutkimusyhteistyökouluun tuotetun moniammatillisen oppilashuoltotyön toimintamallin kehittämisen tavoitteet ja lähtökohdat sekä ohjeita toimintamallin käyttämiseen ja sen edelleen kehittämiseen koulussa. Moniammatillisen oppilashuoltotyön toimintamallin kehittäminen lähti liikkeelle koulun tarpeesta vahvistaa toimintakulttuuria kaikkia oppilaita entistä vahvemmin tukevaksi ja hyvinvointia edistäväksi yhteisöksi. Ensiarvoisen tärkeää on, että oppilaan etu on keskiössä, kun kehitetään toimintamalleja ammattilaisten työtä ohjaamaan tai tukemaan.

Kehittämistyöhön ryhdyttiin keväällä 2019 Kohti hyvinvoivaa ja oppivaa kouluyhteisöä #Paraskoulu -hankkeen toimintana. Hanketta rahoitti Opetushallitus. Kehittämistyö yhdistyy TUVET-hankkeeseen, jossa tutkimusperustaisesti kehitetään vaativan erityisen tuen osaamista opettajankoulutuksessa. Tätä rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. Kehittämis- ja tutkimusyhteistyössä oli tehokasta yhdistää näiden molempien hankkeiden toiminnat.

Tässä raportissa eritellään toimintamallin kehittämisprosessin aikana saatuja tuloksia moniammatillisesta yhteistyöstä koulun oppilashuollossa sekä esitellään toimintamallin osat. Raportissa on hyödynnetty Riina Kovanen ja Vienaliina Mäenpään erityispedagogiikan pro gradu -tutkielmien aineistoja ja tuloksia. Lisäksi raportissa esitetään kehittämis ehdotuksia, joita lokakuussa 2020 toteutettujen opettajien (N=17) ryhmähaastattelujen tuloksena saatiin. Osa kehittämis ehdotuksista voi vaatia pidemmän ajan suunnittelun ja räätälöinnin, osa voi vaatia resurssien uudelleen järjestelyä. Osa kehittämis ehdotuksista voi puolestaan olla toteutettavissa hyvin vähäisellä toimintojen uudelleen järjestelyllä. Raportin ja moniammatillisen oppilashuoltotyön toimintamallin käytön tueksi on myös Riina Kovanen toteuttama videotallenne (14 min.), joka on saatavilla osoitteesta:

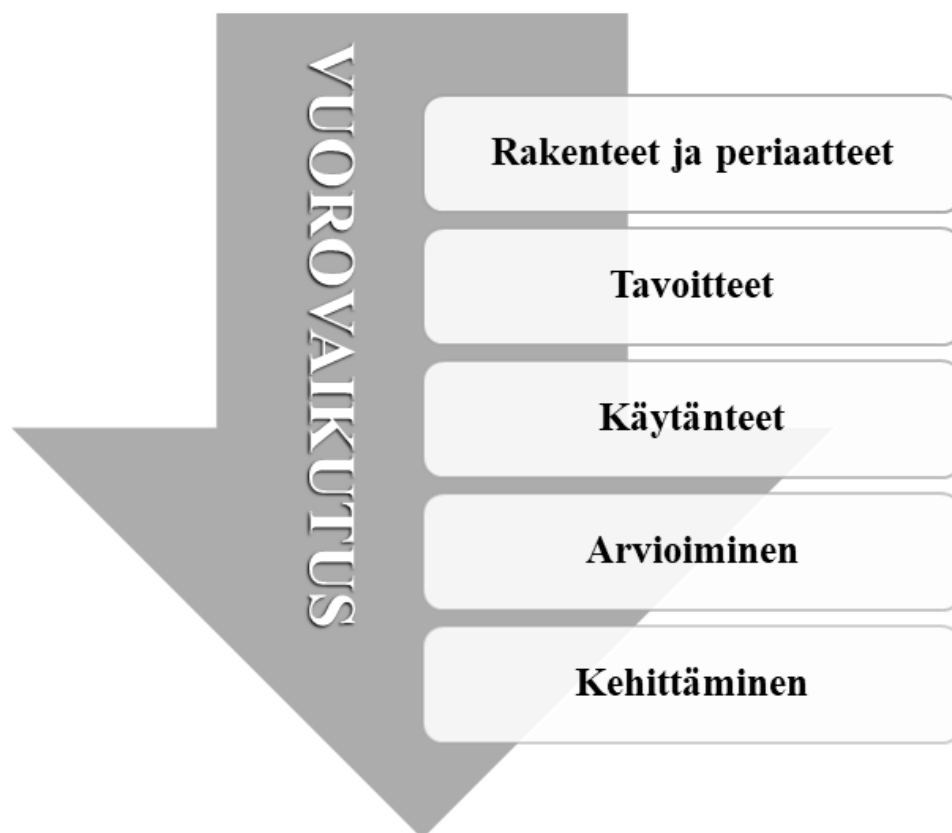
<https://bit.ly/399m9qH>

Raportin viittausohje: Äikäs, A. & Kovanen, R. 2020. TUVET/#Paraskoulu -osahankkeen loppuraportti moniammatillisen oppilashuoltotyön toimintamallin kehittämisestä ja käytöstä. Itä-Suomen yliopisto.

2 Moniammatillisen oppilashuoltotyön toimintamalli

Moniammatillisen oppilashuoltotyön toimintamalli on kehitetty kasvatustieteellisen design - tutkimuksen (Kiviniemi 2018; McKenney & Reeves 2019) mukaisesti sykleittäin yhteistyössä koulun opettajakunnan ja oppilashuoltoryhmän kanssa. Syksyllä 2019 toteutettujen opettajien (N=23) ryhmäkeskusteluiden perusteella opettajat kaipasivat oppilashuoltoon etenkin yhtenäisempiä käytänteitä sekä selkeyttä vastuunjakoon eri oppilashuollollisissa tilanteissa.

Moniammatillisessa yhteistyössä on tärkeää tunnistaa yhteistyötä edistävät **rakenteet ja periaatteet**. Niiden perusteella voidaan asettaa toiminnalle **tavoitteet** ja luoda oppilashuoltoon yhtenäisiä **käytänteitä**. Toimivan yhteistyön kannalta on tärkeää, että toimintaa **arvioidaan** jatkuvasti ja pyritään **kehittämään** eteenpäin. Nämä työskentelyn vaiheet ovat havainnollistettuina kuviossa 1.

KUVIO 1. Moniammatillisen oppilashuoltotyön eteneminen

Moniammatillinen yhteistyö on parhaimmillaan **vuorovaikutusta**, joka on oppilaan edun mukaista, sen avulla pystytään hyödyntämään työyhteisön vahvuuksia paremmin ja samalla lisätään työyhteisön jäsenten tyytyväisyyttä työskentelyyn. Kouluyhteisön vuorovaikutukseen tulee kiinnittää huomiota niin oppilaiden, huoltajien kuin koko muunkin työyhteisön välillä, jotta hyvinvointia voidaan kokonaisvaltaisesti vahvistaa.

Kehittämisehdotuksia vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden tukemiseen

- 1) Vuorovaikutukselle tulee mahdollistaa aikaa niin oppilaitoksen sisällä kuin huoltajien kanssa.
- 2) Koko kouluyhteisön yhteisiä toimintatapoja yhteydenpidolle huoltajien kanssa tulee lisätä.
- 3) Dialogisuuden vahvistamista ja taitoja dialogisen työtavan lisäämiselle tulee edistää.
- 4) Mahdollisuuksia kasvokkaiseen ja kiireettömään kohtaamiseen kollegojen sekä huoltajien kanssa tulee lisätä.
- 5) Vuorovaikutustaitojen harjoittamista systemaattisesti myös oppilaiden kanssa tulee edistää.
- 6) Yhteisiä malleja ja väyliä positiivisen palautteen antamiseen ja oppilaiden vahvuuksien tukemiseen tulee luoda.
- 7) Yhteisiä tapahtumia ja teemapäiviä järjestetään koko kouluyhteisölle lisää.
- 8) Yhtenäiskoulussa ala- ja yläkoulun yhdyspintojen löytäminen on tärkeää.
- 9) Monikielisen henkilökunnan osaamista tehokkaammin kielimuurien ylittämässä tulee tukea.

2.1 Koulun oppilashuollon askelkartta

Moniammatillisen yhteistyön toimintamallilta odotettiin etenkin tukea akuutteihin tilanteisiin koulun arjessa. Koulun oppilashuollon askelkarttaan (TAULUKKO 1.) on kerätty syksyllä 2019 toteutettujen haastattelujen aineistosta esimerkkejä vaativista tilanteista oppilashuollossa. Taulukkoa on täydennetty yhdessä koulun oppilashuoltoryhmän kanssa ja sen tarkoituksena on yhtenäistää koulun käytänteitä vaativissa, haastavissa ja akuuteissakin tilanteissa. Taulukon tarkoituksena on myös selventää oppilashuollon toimintaa oppilaille ja heidän huoltajilleen.

Taulukon kohtaan **Askel 1: Arvioi** on koottu esimerkkejä, kuinka toimia välittömästi tilanteen sattuessa. Kohtaan **Askel 2: Toimi näin** on puolestaan koottu ohjeita siitä, kuinka toimia tilanteen

ratkaisemiseksi, selvittämiseksi ja tilanteen ratkettua. Koulun oppilashuollon askelkartta on toteutettu Word- taulukkona eli sitä voi muokata koulun tarpeen mukaan.

TAULUKKO 1. Koulun oppilashuollon askelkartta

Esimerkkitapaus A-Z	Askel 1: Arvio	Askel 2. Toimi näin
Akuutti tuen tarve		
Huolta herättävä määrä poissaoloja	<p>1. Ensimmäinen huolta herättävä poissaolo tai oppilas jättää toistuvasti väliin esim. viikoittain tietyn oppitunnin</p> <p>2. Yli 30 tuntia</p> <p>3. Yli 60 tuntia sairauspoissaoloja/muita</p>	<p>1. Heti yhteys huoltajaan/ luokanopettajaan/-ohjaajaan. Jokaisella opettajalla vastuu merkitä poissaolot Wilmaan. Sovitaan huoltajan kanssa korvaavat tehtävät</p> <p>2. Luokanopettaja/Luokanohjaaja ottaa yhteyttä huoltajaan ja sopii miten asiassa edetään/seurataan sekä konsultoi oppilashuoltoryhmää</p> <p>3. Oppilashuoltoryhmään yhteys sekä yhteistyö huoltajan kanssa</p> <p>Yli 60h sairauspoissaoloista oppilas/huoltaja toimittaa sairauslomatoistuksen rehtorille, koululla on oikeus saada opetuksen järjestämiseksi tarvittavat terveystiedot</p> <p>Konsultoidaan tarvittaessa lastensuojelua tai tehdään tarpeen vaatiessa lastensuojeluilmoitus. Oppilashuoltohenkilöstö sopii tarvittavista jatkotoimenpiteistä.</p>
Kiinnipitotilanne	<p>Mitä muita keinoja on tilanteen ratkaisemiseksi? Onko oppilas vaaraksi itselleen tai muille?</p>	<p>Kiinnipito on viimeinen vaihtoehto. Tilanne kirjataan joka kerta. Huoltajalle tehdään aina ilmoitus.</p>
Koulualueelta poistuminen	<p>Tilanteessa oppilaan turvallisuus on ensisijaista Toimintatapa valitaan yksilöllisesti tilanteen mukaan.</p>	<p>Koulualueelta poistumisesta ilmoitetaan huoltajille ja tarvittaessa poliisille.</p>
Koulunkäytikyvyn arvioiminen	<p>Onko oppilas vaaraksi itselleen tai muille? Onko koulunkäytikyky heikentynyt vain hetkellisesti?</p>	<p>Järjestetään oppilaalle rauhallinen ja turvallinen tila. Koulu on yhteydessä huoltajiin. Tarvittaessa kutsutaan kokoon yksilöllinen oppilashuoltoryhmä.</p>

Koulutapaturma ja vahingot	Pienimmästäkin tapaturmasta ilmoitus huoltajalle.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ensimmäinen paikallaolija antaa ensiapua. 2. Otetaan tarvittaessa yhteys terveydenhoitajaan tai soitetään 112. 3. Akuuteissa tilanteissa soitetään ambulanssi, mutta muuten kuljetuksesta vastaa ensisijaisesti huoltaja. 4. Yhteydenotto huoltajiin heti kun mahdollista. 5. Täytetään tapaturmailmoitus ja jätetään se kansliaan.
Lastensuojeluilmoituksen tekeminen	Onko tilanteessa tehtävä lastensuojeluilmoitus? Kenen tehtäviin ilmoituksen teko kuuluu?	Opettajalla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus tarvittaessa. Nimettömänä ilmoitusta ei voi tehdä, paitsi tapauksissa, joissa katsotaan, että lapsen etu vaarantuu. Konsultoidaan kuraattoria.
Oppilaalla/huoltajilla ja koululla ei ole yhteistä kieltä	Onko koulun henkilökunnalla mahdollisuutta tulkata?	Yhteydenotto tulkkipalveluun. Yhteydenoton tekee tulkkipalvelua tarvitseva opettaja.
Oppilashuollon palaverit	Kuka on vastuussa koolle kutsumisesta? Kuka on vastuussa etenemisestä? Kuka on vastuussa työnjaosta?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selkeä struktuuri palaverin kulusta tiedoksi palaverin alussa kaikille osallistujille. 2. Sovitaan vastuut ja koordinaatio.
Oppilas ilmaisee huolia/Huoli herää	Ole läsnä oppilaalle.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toimitaan koulun kriisisuunnitelman mukaisesti. 2. Koulu tarjoaa keskustelupua: Kuraattori / Psykologi / Psykologi / Erytisopettaja / Oppilaanohjaaja
Pedagogisen tuen tarve	Onko tukea saatavilla omaan luokkaan? Onko TUPA/PARKKI/PAJA-luokassa tilaa?	Luokan- tai aineenopettaja konsultoi laaja-alaista erityisopettajaa.
Tiedonsiirto oppilashuollossa	Kuka tarvitsee tiedon? Minkä väylän kautta tieto välitetään?	Välttämätön oppimisen ja koulunkäynnin järjestämisen kannalta tarvittava tieto välitetään kaikille oppilasta opettaville.
Uhkaava käytös oppitunnilla	Turvaa muut oppilaat. Poistu tilasta muiden oppilaiden kanssa.	Pyydä tilanteeseen toinen aikuinen.
Yksilöllisen oppilashuoltoryhmän kokoon kutsuminen	Huoltajan kanssa on tehty jo yhteistyötä, mutta ongelma jatkuu.	Luokanopettaja tai -ohjaaja konsultoi erityisopettajaa.
Lisää rivejä tarvittaessa	Taulukkotoiminto	

Kehittämisehdotuksia askelkartan käyttämiseen ja edelleen kehittämiseen

- 1) Askelkartan tulee olla huoltajien, oppilaiden ja opettajien saatavilla esim. koulun nettisivuilla.
- 2) Askelkarttaa tulisi käsitellä opettajien kokouksessa. Järjestetään aikaa toimintamallin jalkauttamiselle ja keskustelulle, ja tämän tulee olla esimiesten vastuulla.
- 3) Askelkartta tulisi olla mukana perehdytettäessä koulussa aloittavaa uutta henkilöstöä.
- 4) Askelkarttaa tulee päivittää vähintään kahdesti vuodessa, esim. elokuussa ja tammi-helmikuussa.
- 5) Askelkartan muokkaamisessa tulee muistaa selkokieliyys, helposti tulkittavuus ja konkreettiset toimenpiteet.
- 6) Askelkartassa, toimintamallissa ja näihin liittyvissä palavereissa erityisesti huoltajien kanssa edistetään kaikkien ymmärrystä käyttämällä selkeää ilmaisua ja mahdollisesti selkokieltä.
- 7) Tilanteita, joita askelkartassa on kuvattu, olisi hyvä harjoitella käytännössä esim. draaman avulla tai käymällä tilanteita yhteisesti läpi.
- 8) Mahdollistetaan tilanteiden arviointi ennen kuin akuutti tuen tarve kärjistyy.

2.2 Oppilashuollon vastualueet

Taulukon 2 tarkoitus on toimia työpaperina oppilashuollon vastualueiden jakamiseen ja ylös kirjaamiseen koululla. Epäselvyydet oppilashuollon vastualueissa ja toimijoiden rooleissa aiheuttavat epävarmuutta ja kuormitusta. Tämän toimintamallin osan tarkoituksena on helpottaa työn ja vastuun jakautumista tasaisemmin koululla.

Taulukon voi jakaa kouluyhteisön jäsenille sellaisenaan, jotta työyhteisön jäsenet, huoltajat ja oppilaat voisivat tarkastaa taulukosta jokaisen ammattilaisen roolin ja vastualueen, joka helpottaa esimerkiksi huoltajien yhteydenottoja koululle ja oppilaiden ohjautumista oppilashuollon palveluihin. Vastualueiden selventäminen vaatii yhteistä keskustelua, jotta vastuu jakautuisi realistisesti kunkin kouluyhteisön jäsenen resurssien ja vahvuuksien mukaisesti. Oppilashuollon vastualueet on toteutettu Word- taulukkona eli siihen pystyy lisäämään soluja koulun tarpeen mukaan. Vastuualue -taulukko on täytetty muutamia kohtia opettajien haastatteluiden perusteella esimerkin tavoin.

TAULUKKO 2. Oppilashuollon vastualueet

Aineenopettaja	Ohjata, opettaa
Erityisluokanopettaja	
Huoltaja	
ICT-tuki	Tukea opettajia ja oppilaita teknologiassa
Kuraattori	Paikalla kaksi päivää viikossa (mitkä päivät?) laajasti vastualueita olla linkkinä sosiaalitoimen ja opetustoimen välillä
Koulunkäynninohjaaja	Oppilaiden ohjaaminen Aamuvalvonta
Koulusihteeri	
Laaja-alainen erityisopettaja	Koulunkäynnin tuki, oppimisen tuki
Luokanohjaaja	
Luokanopettaja	
Opinnohjaaja	
Oppilas	
Psykologi	Oppimistutkimukset Konsultaatio
Psyykkari	Ennaltaehkäisevä työ
Rehtori	
Terveystarkastaja	Terveystarkastukset Terveysvalistus Avoin vastaanottoaika päivittäin.
Virastomestari	
Lisää rivejä tarvittaessa	Taulukkotoiminto

Kehittämis ehdotuksia oppilashuollon toimijoiden vastuualueisiin

- 1) Yhteystiedot, vastaanottoajat ja ajanvarausmahdollisuus tulee kirjoittaa vastuualueiden yhteyteen.
- 2) Esimiesten tehtävänä on vahvistaa vastuualueiden vastuiden jakautumisesta.
- 3) Vastuualueet tulisi olla näkyvällä paikalla arjessa, esim. opettajanhuoneen ilmoitustaululla.
- 4) Selkeytetään laaja-alaisen erityisopettajan vastuuta oppilashuollon asioissa.
- 5) Mahdollistetaan jokaiseen soluun oma laaja-alainen erityisopettaja.
- 6) Mikäli kouluun palkataan uusia toimijoita (esim. koulupsyykkari / koulukoutsi / kasvatusohjaaja) tulee toiminnan olla tarvelähtöistä.
- 7) Ennaltaehkäisevän toiminnan ohella psyykkarin toiminnan tulisi olla akuutteihin tilanteisiin kohdennettua.
- 8) Oppilashuollon rakenteiden tulee olla toimivia ennen psyykkarin tmv. palkkaamista.
- 9) Olemassa olevaa oppilashuoltoa tulisi kehittää ja resurssia (esim. päiviä koululla) lisätä ennen uusien toimijoiden palkkaamista.
- 10) Psyykkarin tulee tuntea koulun toimintakulttuuri sekä oppilashuollon rakenteet.
- 11) Psyykkarin työnkuva tulee olla yhdessä suunniteltua ennen toiminnan varsinaista aloittamista.
- 12) Psyykkarin tulisi olla linkki koulun ja sote-toimijoiden välillä.
- 13) Psyykkarin toiminnan suunnittelussa huomioidaan, miten toimintaa arvioidaan ja kehitetään.
- 14) Psyykkarin toiminnan tulee ensisijaisesti olla oppilaiden tarpeista nousevaa matalan kynnyksen tukipalvelua.

Psyykkaritoiminnan kehittämiseksi Vienaliina Mäenpää toteutti pro gradu -tutkielmansa tulosten pohjalta mallin, joka voi tukea toiminnan kehittämisessä. Seuraavan sivun kehittämismallissa (Kuvio 2.) kuvataan tekijöitä, joita on huomioitava, kun psyykkaritoimintaa koulussa mahdollisesti kehitetään.

KUVIO 2. Malli psykkaritoiminnan kehittämiseksi (mukaillen Mäenpää 2020)

Edellä esitetty malli on muodostettu opettajien ja psykkarin teemahaastattelujen (N=7) fenomenografisen aineiston analyysin (Niikko 2003; Marton 1994; Huusko & Paloniemi 2006; Uljens 1989) pohjata. Mallissa on huomioitu haastatteluissa esiin tulleet kehittämistarpeet sekä hyvinvointiin ja sen tukemiseen liittyvät käsitykset siitä, kuinka toimintaa tulisi kehittää.

2.3 Toimiva moniammatillinen yhteistyö oppilashuollossa

Toimintamallin viimeisen osan (TAULUKKO 3.) tarkoituksena on visualisoida periaatteita ja käytänteitä, jotka tekevät oppilashuollon moniammatillisesta yhteistyöstä sujuvampaa koulussa. Se on suunniteltu työkaluksi moniammatillisen yhteistyön toteuttamiseen koulun työyhteisössä. Taulukon osa-alueet vastaavat Bronsteinin (2003) moniammatillisen yhteistyön keskeisiä osa-alueita, jotka on jaettu moniammatillisen yhteistyön taustatekijöihin ja yhteistyön periaatteisiin. Taulukko ottaa huomioon opettajien näkemykset toimivasta tuesta oppilashuollossa sekä vastuun jakautumisesta ja työskentelyn arvioimisesta moniammatillisessa yhteistyössä.

TAULUKKO 3. Toimiva moniammatillinen yhteistyö oppilashuollossa

Toimivan moniammatillisen yhteistyön periaatteet

Keskinäinen riippuvuus

Koko koulun henkilökunnalla on yhteinen vastuu oppilaiden hyvinvoinnista. Monialaiselle osaamiselle on tarve oppilashuollossa ja sen tulisi näkyä koulun arjessa. Järjestetään tiedonvälitykselle aikaa myös kasvotusten.

Ammatilliset työtehtävät

Sovitaan yhteisesti työnjako yhteisölliselle ja yksilölliselle oppilashuollossa. Kirjataan ammattilaisten vastuualueet ja roolit ja tehdään näkyväksi koululla.

Joustavuus

Joustetaan rooleista oppilaan hyvinvoinnin takaamiseksi. Hyödynnetään eri ammattilaisten asiantuntijuutta ja yksilöllisiä vahvuuksia.

Yhteisten tavoitteiden omistaminen

Luodaan yhteiset tavoitteet ja luodaan yhtenäiset käytänteet. Huomioidaan oppilaan ja huoltajan osallisuus ja pyritään luomaan me-henkeä kouluyhteisössä.

Toimivan moniammatillisen yhteistyön taustatekijät

Työskentelyn tavoitteiden reflektointi

Sovitaan yhteys-/vastuuhenkilö eri prosesseihin. Arvioidaan työskentelyn etenemistä työskentelyn aikana sekä sen päätyttyä. Otetaan oppilaan ja huoltajan näkökulma huomioon.

Ammatillinen rooli

Tunnistetaan ja tunnustetaan jokaisen toimijan rooli oppilashuollossa. Varataan aikaa työyhteisössä roolien sopimiselle.

Rakenteelliset tekijät

Oppilashuollossa toimivat ammattilaiset ja koulun verkostot. Henkilökunnan tuntimitoitukset. Oppilasmäärä aikuista kohden.

Persoonalliset tekijät

Kiinnitetään huomiota koko kouluyhteisön vuorovaikutussuhteisiin. Varataan aikaa vuorovaikutukselle. Luodaan oppilaan ja huoltajan osallistumiselle moninaisia mahdollisuuksia.

Yhteistyön historia

Pyritään tutustumaan oppilaisiin, huoltajiin ja muihin työyhteisön ammattilaisiin jo ennen yhteistyön tekemistä.

Kehittämisehdotuksia toimivan moniammatillisen yhteistyön ylläpitämiseksi

- 1) Vahvistetaan jaettua vastuuta oppilaiden hyvinvoinnista siten, että yhtenäiskoulussa on vain yhteisiä oppilaita.
- 2) Mahdollistetaan yläkoulun opettajille oppilaisiin tutustuminen ennen oppilaiden siirtymistä yläkouluun.
- 3) Mahdollistetaan opettajille joustavuutta toimia akuuteissa tilanteissa esim. oppilasryhmien jakamisen, rauhoittumisen tilojen, ohjaajien resurssoinnin, ja lisäkoulutuksen (esim. ensiapu) avulla.
- 4) Sote-toimijoiden resurssit tuodaan selkeämmin tiedoksi opettajille, jotta realistinen kuva tuesta ja rooleista hahmottuu.
- 5) Vahvistetaan yhteistyötä sote-toimijoiden kanssa. Luodaan selkeä rooli yhdelle koulun toimijalle olla linkki sote-toimijoiden ja koulun välillä.
- 6) Luodaan väylä koulun ja sote-toimijoiden välille akuuttien tilanteiden ratkaisemiseksi.
- 7) Tuetaan verkostoitumista alueen muiden monialaisten toimijoiden kanssa.
- 8) Vahvistetaan muiden olemassa olevien oppilashuollon toimintamallien hyödyntämistä koulussa ja omassa oppilashuollon kehittämistyössä.
- 9) Vahvistetaan tiedonkulkua oppilaan vaihtaessa koulua.
- 10) Oppilashuoltoon ja kouluhyvinvointiin liittyvän toiminnan tulee olla näkyvää, kokoaikaista, jatkuvaa ja pitkäkestoista koulun arjessa.
- 11) Vahvistetaan jo ennestään sujuvaa ja toimivaa tiedonsiirtoa koulun työntekijöiden välillä.

3 Lopuksi

Toivomme, että tästä raportista ja tutkimusperustaisesti kehitetystä moniammatillisen oppilashuoltotyön toimintamallista on hyötyä koulun toimintakulttuurin kehittämisessä. Systemaattinen tutkimus- ja kehittämissyhteistyön tekeminen on ollut tutkimusyhteistyökoulun ja yliopiston yhteistyön kannalta merkityksellistä ja toivottavasti tämä yhteistyö voi jatkossa toimia pohjana tuleville yhteistyöhankkeille. Tutkimusaineistoista on tehty ja tehdään opinnäytetöitä sekä tutkimusartikkeleita. Ennen kaikkea toivomme, että kehitetty toimintamalli tukee (vaativan) erityisen tuen oppilaita, yleisen ja tehostetun tuen oppilaita sekä myös koko kouluyhteisöä oppilashuollon toimintojen selkeyttämisessä, vahvistamisessa ja edelleen kehittämisessä.

Lähteet

Bronstein, L. 2003. A Model for Interdisciplinary Collaboration. *Social Work* 48 (3), 297–306.

Huusko, M. & Paloniemi, S. 2006. Fenomenografia laadullisena tutkimussuuntauksena kasvatustieteissä. *Kasvatus: Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja*, 37(2), 162 – 173.

Kiviniemi, K. 2018. Design- eli suunnittelututkimus opetus- ja kasvatusalalla. Teoksessa R. Valli & J. Ahola (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1*. Jyväskylä: PS-kustannus, 195 – 208.

Kovanen, R. 2020. ”Kenelles tää oikeestaan kuuluu?” – Oppilashuoltotyötä tukevan moniammatillisen yhteistyön toimintamallin kehittäminen. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopisto [arvioitavana]

Marton, F. 1994. Phenomenography. Teoksessa: T. Husen & T. Postlethwaite (toim.) *The international encyclopedia of education*. (2nd ed.). Oxford: Pergamon. 4424 – 4429.

McKenney, S., & Reeves, T. 2019. *Conducting educational design research* (Second edition.). London: Routledge.

Mäenpää, V. 2020. ”Ikinä ei voi olla liikaa aikuisia.” Koulun henkilökunnan käsityksiä kouluhyvinvoinnista ja sen tukemisesta psyykkaritoiminnan kautta. Luettu 12.11.2020: https://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20200674/urn_nbn_fi_uef-20200674.pdf

Niikko, A. 2003. Fenomenografia kasvatustieteellisessä tutkimuksessa. Joensuu: Joensuun yliopistopaino.

Uljens, M. 1989. Fenomenografi: Forskning om uppfattningar. Lund: Studentlitteratur.